

Presentación

Presentació

MESA CATALANA POR LA PAZ Y LOS DERECHOS HUMANOS EN COLOMBIA

La Mesa Catalana por la Paz y los Derechos Humanos en Colombia es un espacio de concertación de ámbito catalán, formado por ONG, sindicatos, administraciones públicas y entidades del mundo académico, surgido en el año 2002. El objetivo principal de la Mesa es la promoción y protección de los derechos humanos en Colombia y el apoyo a un proceso de paz negociado, teniendo como marco de referencia las recomendaciones de Naciones Unidas y otros organismos internacionales. Igualmente, la Mesa considera que es el Estado Colombiano la principal instancia responsable de velar por el respeto de los derechos fundamentales de los colombianos.

Por tratarse de un espacio de concertación solidaria con la situación colombiana, las instituciones de la Mesa buscan incidir, a partir de diferentes acciones, en la transformación de las dinámicas del conflicto colombiano que afectan principalmente a la sociedad civil y, trabajan para que los diferentes actores armados no los involucren en el conflicto. Dentro de sus acciones está, igualmente, la de sensibilizar a la comunidad tanto catalana como española y europea, en torno a diferentes aspectos en los que una acción conjunta puede contribuir a encontrar una verdadera paz y reconciliación entre los colombianos. Así, mismo, quiere propiciar un espacio que permita dar visibilidad y cabida a diferentes actores sociales colombianos que desarrollan propuestas a favor de la paz y una solución política negociada al conflicto armado.

En este sentido, la Mesa Catalana por la Paz y los Derechos Humanos en Colombia, dentro de sus acciones, ha venido desarrollando anualmente las Jornadas sobre Colombia, que se iniciaron en el año 2003. Su título era: "La sociedad Colombiana y la construcción de Paz". El propósito de esas jornadas era motivar a la sociedad catalana y a sus agentes sociales, políticos y gubernamentales a acercarse al conflicto armado, a través de propuestas de paz realizadas por sectores de la sociedad civil y aportar, de esta forma, una nueva visión sobre el conflicto colombiano.

Para el 2004 las jornadas estuvieron dedicadas a un tema que ha trascendido en el tiempo de manera significativa. Estaban basadas en el "Informe Nacional de Desarrollo Humano, Colombia 2003" del (PNUD) de Naciones Unidas; cuyo título era "El Callejón con salida" que, a pesar de ser el primer informe de esta naturaleza, centrado en un contexto de conflicto armado, aportaba esfuerzos por ofrecer alternativas de solución a nivel

TAULA CATALANA PER LA PAU I ELS DRETS HUMANS A COLÒMBIA

La Taula Catalana per la Pau i els Drets Humans a Colòmbia és un espai de concertació d'àmbit català, format per ONG, sindicats, administracions públiques i entitats del món acadèmic, sorgit l'any 2002. L'objectiu principal de la Taula és la promoció i protecció dels drets humans a Colòmbia i el suport a un procés de pau negociat, tenint com marc de referència les recomanacions de Nacions Unides i altres organismes internacionals. Igualmente, la Taula considera que és l'Estat Colombià la principal instància responsable de vetllar pel respecte dels drets fonamentals dels colombians.

Per tractar-se d'un espai de concertació solidària amb la situació colombiana, les institucions de la Taula busquen incidir, a partir de diferents accions, en la transformació de les dinàmiques del conflicte colombià que afecten principalment a la societat civil i, treballen perquè els diferents actors armats no els involucren en el conflicte. Dins de les seves accions està, igualment, la de sensibilitzar a la comunitat tant catalana com espanyola i europea, al voltant de diferents aspectes en els quals una acció conjunta pot contribuir a trobar una veritable pau i reconciliació entre els colombians. Així, mateix, vol propiciar un espai que permeti donar visibilitat i cabuda a diferents actors socials colombians que desenvolupen propostes a favor de la pau i una solució política negociada al conflicte armat.

En aquest sentit, la Taula Catalana per la Pau i els Drets Humans a Colòmbia, dins de les seves accions, ha vingut desenvolupant anualment les Jornades sobre Colòmbia, que es van iniciar l'any 2003. El seu títol era: "La societat Colombiana i la construcció de Pau". El propòsit d'aquestes jornades era motivar a la societat catalana i als seus agents socials, polítics i governamentals a acostar-se al conflicte armat, a través de propostes de pau realitzades per sectors de la societat civil i aportar, d'aquesta forma, una nova visió sobre el conflicte colombià.

L'any 2004 les jornades van estar dedicades a un tema que ha trascendit en el temps de manera significativa. Estaven basades en l'Informe Nacional de Desenvolupament Humà - Colòmbia 2003, del (PNUD) de Nacions Unides; El títol de les jornades va ser: "El Carreró amb sortida" que, tot i ser el primer informe d'aquesta naturalesa, centrat en un context de conflicte armat, aportava esforços per oferir alternatives de solució a nivell estructural a la societat colombiana, contribuint així a la recerca de solucions per a la superació del mateix.

estructural a la sociedad colombiana; contribuyendo así a la búsqueda de soluciones para la superación del mismo.

En el año 2005 las jornadas tuvieron una visión más internacional pero igualmente importante; se dedicaron al tema "La Cooperación Internacional con Colombia: ¿Paz y Derechos Humanos?". Su objetivo central consistía en hacer un análisis y un balance, sobre las contribuciones al fortalecimiento democrático, en materia de protección de derechos humanos y la búsqueda de una salida negociada del conflicto armado; o, si por el contrario, estos aspectos se vieron relegados por otros factores y no se avanzaba en la dirección que tanto la cooperación de la Unión Europea como la de los países miembros esperaban.

**JORNADAS 2006:
TIERRA Y DESPLAZAMIENTOS EN COLOMBIA:
CRISIS HUMANITARIA POR EL CONTROL DEL TERRITORIO**

Para este año 2006, la Mesa Catalana por la Paz y los Derechos Humanos en Colombia ha querido dedicar estas jornadas a analizar una de las temáticas más complejas del conflicto armado, tanto por las implicaciones para la población civil en materia de crisis humanitaria y desplazamiento forzado, como por su relación con el tema de la "desmovilización" paramilitar iniciada en el 2002 y la Ley de Justicia y Paz. Cada una de las mesas presentará un aspecto del problema, profundizando desde los puntos de vista estatal y académico, así como desde la perspectiva de la población con otras visiones, como la campesina, la indígena, la afro descendiente o los defensores de derechos humanos; tratando siempre de aportar una visión de conjunto sobre el problema del desplazamiento forzado y la propiedad de la tierra.

Puesto que el valor de la tierra se ha convertido en un motivo de intereses cada vez mas conflictivo para los diferentes actores nacionales e internacionales, tanto ilegales (grupos armados, narcotraficantes) como legales (empresarios, terratenientes, políticos, comunidades étnicas y campesinos), una consecuencia directa es la agudización de la guerra en algunas zonas del país. Esta situación genera, por un lado, la expulsión y/o el confinamiento de su población (Colombia es hoy día el segundo país con mas desplazados del mundo) y, de otro, el aumento de concentración de tierras en pocas manos (se calcula que las tierras apropiadas en forma violentas por los paramilitares suman unos cuatro millones de hectáreas).

L'any 2005 les jornades van tenir una visió més internacional però igualment important; es van dedicar al tema "La Cooperació Internacional amb Colòmbia: Pau i Drets Humans?". El seu objectiu central consistia a fer una anàlisi i un balanç, sobre les contribucions a l'enfortiment democràtic, en matèria de protecció de drets humans i la recerca d'una sortida negociada del conflicte armat; o, si per contra, aquests aspectes es van veure relegats per altres factors i no s'avançava en la direcció que tant la cooperació de la Unió Europea com la dels països membres esperaven.

**JORNADAS 2006:
TERRA I DESPLAÇAMENTS A COLÒMBIA:
CRISIS HUMANITÀRIA PEL CONTROL DEL TERRITORI**

Per a aquest any 2006, la Taula Catalana per la Pau i els Drets Humans a Colòmbia ha volgut dedicar aquestes jornades a analitzar una de les temàtiques més complexes del conflicte armat, tant per les implicacions per a la població civil en matèria de crisi humanitària i desplaçament forçat, com per la seva relació amb el tema de la "desmobilització" paramilitar iniciada en el 2002 i la Llei de Justícia i Pau. Cadascuna de les taules ha presentat un aspecte del problema, aprofundint des dels punts de vista estatal i acadèmic, així com des de la perspectiva de la població amb altres visions, com la camperola, l'indígena, l'afro descendent o els defensors de drets humans; tractant sempre d'aportar una visió de conjunt sobre el problema del desplaçament forçat i la propietat de la terra.

Ja que el valor de la terra s'ha convertit en un motiu d'interessos cada vegada més conflictiu per als diferents actors nacionals i internacionals, tant il·legals (grups armats, narcotraficants) com legals (empresaris, terratinents, polítics, comunitats ètniques i pagesos), una conseqüència directa és l'agudització de la guerra en algunes zones del país. Aquesta situació genera, d'una banda, l'expulsió i/o el confinament de la seva població (Colòmbia és avui dia el segon país amb més desplaçats del món) i, d'un altre, l'augment de concentració de terres en poques mans (es calcula que les terres apropiades de forma violenta pels paramilitars sumen uns quatre milions d'hectàrees).

L'atenció a la població expulsada, la devolució de les seves terres i la reforma agrària són elements importants que s'han de tenir en compte a l'agenda per als acords de pau entre els grups guerrillers i el Govern; així, com a l'actual procés de desmobilització paramilitar en marxa.

La atención a la población expulsada, la devolución de sus tierras y la reforma agraria son elementos importantes que se han de tener en cuenta en la agenda para los acuerdos de paz entre los grupos guerrilleros y el Gobierno; así, como en el actual proceso de desmovilización paramilitar en marcha.

Estas jornadas quieren, por una parte, aproximarse a una de las crisis humanitarias más preocupantes del mundo, arraigada en un creciente espiral de intereses políticos y económicos, tanto nacionales como internacionales, por el control del territorio, y de la otra, pretende generar un espacio de debate plural que contribuya a profundizar y a renovar puntos de vista sobre la cuestión de la tierra y el desplazamiento, como temas relevantes para una agenda de paz que se base en la verdad, la justicia y la reparación para las víctimas.

Las jornadas tuvieron lugar entre los días 20, 21 y 22 de abril y sus contenidos estuvieron repartidos en cinco mesas para las exposiciones y la conversación con el público participante. Su inauguración se llevó a cabo en el Palau de la Generalitat de Catalunya y estuvieron precedidas por Xavier Vendrell, Secretari General del Conseller Primer de la Generalitat de Catalunya, y Mercè Campabadal, representante de la Taula Catalana per la Pau i els Drets Humans a Colòmbia, Fundació Pau i Solidaritat

**MESA 1
TIERRA Y DESPLAZAMIENTO FORZADO DE LA POBLACIÓN: RAÍCES HISTÓRICAS, ECONÓMICAS Y ARMADAS**

Moderada por:
Alicia Barbero, Escola de Cultura de Pau, UAB.
Esta mesa se encargó de contextualizar histórica y geográficamente la forma como ha evolucionado el proceso de apropiación de la tierra en Colombia y su relación con el conflicto armado y el desplazamiento forzado en las diversas regiones del país.

Exposición a cargo de:
Darío Fajardo, Oficial de la FAO, y **Héctor Moncayo**, del Instituto Latinoamericano de Servicios Legales Alternativos.

Los ponentes plantean de manera sistemática, la forma como el proceso de colonización española, la desequilibrada distribución de la tierra en pocas manos y el proceso de inserción económica del país en la economía mundial, han contribuido a la proliferación de formas autónomas de poder sin control del Estado. Estos pre-

Aquestes jornades volen, d'una banda, aproximar-se a una de les crisis humanitàries més preocupants del món, arrelada en un creixent espiral d'interessos polítics i econòmics, tant nacionals com internacionals, pel control del territori, i de l'altra, pretén generar un espai de debat plural que contribueixi a aprofundir i a renovar punts de vista sobre la qüestió de la terra i el desplaçament, com a temes rellevants per a una agenda de pau que es basi en la veritat, la justícia i la reparació per a les víctimes.

Les jornades van tenir lloc entre els dies 20, 21 i 22 d'abril i els seus continguts van estar repartits en cinc taules per a les exposicions i la conversa amb el públic participant. La seva inauguració es va portar a terme al Palau de la Generalitat de Catalunya i van estar precedides per Xavier Vendrell, Secretari General del Conseller Primer de la Generalitat de Catalunya, i Mercè Campabadal, representant de la Taula Catalana per la Pau i els Drets Humans a Colòmbia, Fundació Pau i Solidaritat

**TAULA 1
TERRA I DESPLAÇAMENT FORÇAT DE LA POBLACIÓ: ARRELS HISTÒRIQUES, ECONÒMIQUES I ARMADES**

Moderada per:
Alicia Barbero, Escola de Cultura de Pau, UAB.
Aquesta taula es va encarregar de contextualitzar històrica i geogràficament la forma com ha evolucionat el procés d'apropiació de la terra a Colòmbia i la seva relació amb el conflicte armat i el desplaçament forçat en les diverses regions del país.

Exposició a càrrec de:
Darío Fajardo, Oficial de la FAO, i **Héctor Moncayo**, de l'Institut Llatinoamericà de Serveis Legals Alternatius.
Els ponents plantegen de manera sistemàtica, la forma com el procés de colonització espanyola, la desequilibrada distribució de la terra en poques mans i el procés d'inserció econòmica del país en l'economia mundial, han contribuït a la proliferació de formes autònomes de poder sense control de l'Estat. Aquests precedents han donant origen a fenòmens com: la desigualtat socioeconòmica i política; el persistent conflicte armat i el narcotràfic. Així mateix, exposen la manera com aquests processos van acompanyats de dinàmiques "elitistes, autoritàries i violentes"; sent el desplaçament forçat i la crisi humanitària els seus resultats amb conseqüències humanes més greus. Finalment, sobre la concentració de la terra en poques mans, plantegen que això genera desequilibris en el proveïment alimentari en les ciutats i enormes costos mediambientals.

cedentes han dando origen a fenómenos como: la desigualdad socioeconómica y política; el persistente conflicto armado; y el narcotráfico. Así mismo, exponen la manera como estos procesos van acompañados de dinámicas "elitistas, autoritarias y violentas"; siendo el desplazamiento forzado y la crisis humanitaria sus resultados con consecuencias humanas más graves. Finalmente, sobre la concentración de la tierra en pocas manos, plantean que ello genera desequilibrios en el abastecimiento alimentario en las ciudades y enormes costes medioambientales.

MESA 2 LA VOZ DE LAS COMUNIDADES DESPLAZADAS/CONFINADAS: SITUACIÓN Y ALTERNATIVAS

Moderada por:

Fermin Rodrigo, de Brigades Internacionals de Pau de Catalunya.

Esta mesa se caracteriza por la presencia de miembros activos de comunidades y movimientos sociales, que han resistido a la violencia, proponiendo formas pacíficas de enfrentarla.

Exposición a cargo de:

Eder Sánchez, representante de la Asociación Departamental de Campesinos del Putumayo, ANUC-Putumayo. Expone la situación que viven las comunidades campesinas tanto indígenas como afroputumayenses (1) en su departamento; señalando cómo las presiones ejercidas por los diferentes actores armados los han colocado como una de las poblaciones con mayor número de desplazados internos y refugiados hacia el Ecuador. Destaca la contradicción que significa habitar un departamento inmensamente rico en biodiversidad y recursos naturales, en contraste con las presiones y amenazas de la guerra.

Jefferson Orejuela, representante de las comunidades de Cacarcia y Jiguamiandó.

Presenta su proceso de "resistencia" para mantener la decisión de no formar parte de la guerra y como, para lograrlo, han creado las "Zonas Humanitarias" en medio del conflicto armado. Narra las persistentes violaciones en materia de derechos humanos y DIH (2) a las que se ha visto sometida su comunidad, así como las diversas situaciones a las que se han enfrentado para defender su derecho a la tierra, la vida y a decidir por sí mismos como comunidad de Paz, des de fuera del conflicto.

Betty Puerto, de Organización Femenina Popular (OFP), y **Marta Elena Giraldo** de Ruta Pacifica de las Mujeres Colombianas.

TAULA 2 LA VEU DE LES COMUNITATS DESPLAÇADES/CONFINADES: SITUACIÓ I ALTERNATIVES

Moderada por:

Fermin Rodrigo, de Brigades Internacionals de Pau de Catalunya.

Aquesta taula es caracteritza per la presència de membres actius de comunitats i moviments socials, que han resistit a la violència, proposant formes pacífiques d'enfrontar-la.

Exposició a càrrec de:

Eder Sánchez, representant de l'Associació Departamental de Pagesos del Putumayo, ANUC-Putumayo. *Exposa la situació que viuen les comunitats camperoles tant indígenes com afroputumayenses (1) en el seu departament; assenyalant com les pressions exercides pels diferents actors armats els han col·locat com una de les poblacions amb major nombre de desplaçats interns i refugiats cap a l'Equador. Destaca la contradicció que significa habitar un departament immensament ric en biodiversitat i recursos naturals, en contrast amb les pressions i amenaces de la guerra.*

Jefferson Orejuela, representant de les comunitats de Cacarcia i Jiguamiandó.

Presenta el seu procés de "resistència" per mantenir la decisió de no formar part de la guerra i com, per a aconseguir-ho, han creat les "Zones Humanitàries" al mig del conflicte armat. Narra les persistents violacions en matèria de drets humans i DIH (2) a les quals s'ha vist sotmesa la seva comunitat, així com les diverses situacions a les quals s'han enfrontat per defensar el seu dret a la terra, la vida i a decidir per si mateixos com a comunitat de Pau, des de fora del conflicte.

Betty Puerto d'Organització Femenina Popular (OFP), i **Marta Elena Giraldo** de Ruta Pacifica de les Dones Colombianes.

Han explicat, cadascuna, els processos creats per les dones en dues zones diferents del país, però que s'identifiquen en les formes d'assumir el seu compromís en contra de la guerra. Compten la manera com han utilitzat formes simbòliques i creatives, a més d'un enorme valor per defensar la vida i no abandonar els seus territoris. A més, expressen el seu rebuig al sentit militarista del dret a la "seguretat" que dona el Govern ja que, per a elles, es tracta més d'un dret integral a la vida digna.

Han explicado, cada una, los procesos creados por las mujeres en dos zonas diferentes del país, pero que se identifican en las formas de asumir su compromiso en contra de la guerra. Cuentan la manera como han utilizado formas simbólicas y creativas, además de un enorme valor para defender la vida y no abandonar sus territorios. Además, expresan su rechazo al sentido militarista del derecho a la "seguridad" que da el Gobierno ya que, para ellas, se trata más de un derecho integral a la vida digna.

MESA 3 IMPLICACIONES Y RESPONSABILIDADES INTERNACIONALES

Moderada por:

Assumpta Escarp, regidora de Participació Ciudadana, Solidaritat i Cooperació de l'Ajuntament de Barcelona. Esta mesa trata de como, en medio del conflicto interno, la aparición de megaproyectos económicos de inversión privada extranjera agravan la situación en materia de violaciones de derechos humanos y de desplazamiento interno.

Exposición a cargo de:

Luis Evelyns Andrade, Presidente de la Organización Nacional Indígena de Colombia ONIC. En su exposición, describe la grave crisis social y humanitaria que padecen los pueblos indígenas en el país. Una crisis que tiene origen en el conflicto armado, pero que se ha agravado para ellos por la llegada de megaproyectos agroindustriales e hidroeléctricos. Este hecho, ha puesto en riesgo su derecho al territorio como propiedad colectiva y mantiene alto el nivel de desplazamiento indígena en regiones donde la geoeconomía juega sus poderosos intereses.

Diana Sánchez, de la Asociación para la Promoción Social Alternativa-MINGA.

Nos habla de una zona de frontera (Venezuela) convertida en corredor estratégico para diversos intereses económicos transnacionales, políticos y militares, tanto legales como ilegales, a causa de sus recursos energéticos y naturales. Allí el conflicto armado se manifiesta por las incursiones paramilitares, que produjeron enormes violaciones de derechos humanos y DIH, sin que mucha gente desplazada haya podido volver a sus tierras o haya podido recuperarlas.

Carmen Escrigas. Oficina de Asilo y Refugio.

La representante de esta Oficina realizó una descripción del trabajo que se lleva a cabo en este departamento, así como de los requisitos necesarios para obtener la condición de asilo y refugio.

TAULA 3 IMPLICACIONS I RESPONSABILITATS INTERNACIONALS

Moderada per:

Assumpta Escarp, regidora de Participació Ciutadana, Solidaritat i Cooperació de l'Ajuntament de Barcelona. *Aquesta taula tracta de com, en mig del conflicte intern, l'aparició de mega projectes econòmics d'inversió privada estrangera agreugen la situació en matèria de violacions de drets humans i de desplaçament intern.*

Exposició a càrrec de:

Luis Evelyns Andrade, President de l'Organització Nacional Indígena de Colòmbia ONIC. *En la seva exposició, descriu la greu crisi social i humanitària que pateixen els pobles indígenes al país. Una crisi que té origen en el conflicte armat, però que s'ha agreujat per a ells amb l'arribada de mega projectes agroindustrials i hidroelèctrics. Aquest fet, ha posat en risc el seu dret al territori com a propietat col·lectiva i manté alt el nivell de desplaçament indígena en regions on la geoeconomia juga els seus poderosos interessos.*

Diana Sánchez, de l'Associació per a la Promoció Social Alternativa-MINGA.

Ens parla d'una zona de frontera (Veneçuela) convertida en corredor estratègic per a diversos interessos econòmics transnacionals polítics i militars, tant legals com il·legals, a causa dels seus recursos energètics i naturals. Allà el conflicte armat es manifesta per les incursions paramilitars, que van produir enormes violacions de drets humans i DIH, sense que molta gent desplaçada hagi pogut tornar a les seves terres o hagi pogut recuperar-les.

Carmen Escrigas. Oficina d'Asil i Refugi.

La representant d'aquesta Oficina va realitzar una descripció del treball que es porta a terme en aquest departament, així com dels requisits necessaris per obtenir la condició d'asil i refugi.

TAULA 4 ELS DESPLAÇATS A L'AGENDA DE PAU

Moderada per:

David Minoves, director de la Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament de la Generalitat de Catalunya. *Aquesta taula aborda el tema del desplaçament forçat des de tres perspectives institucionals diferents: l'Estat colombià, una Organització No Governamental dedicada al seguiment del problema del desplaçament a Colòmbia i el PNUD de Nacions Unides.*

MESA 4 LOS DESPLAZADOS EN LA AGENDA DE PAZ

Moderada por:

David Minoves, director de la Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament de la Generalitat de Catalunya.

Esta mesa aborda el tema del desplazamiento forzado desde tres perspectivas institucionales diferentes: el Estado colombiano, una Organización No Gubernamental dedicada al seguimiento del problema del desplazamiento en Colombia y el PNUD de Naciones Unidas.

Exposición a cargo de:

Armando Escobar, director de Acción Social.

Explica en su presentación la forma como a nivel institucional el Estado Colombiano asume la responsabilidad sobre los derechos patrimoniales de la población desplazada. Describe la composición de la gerencia y su coordinación interinstitucional; así como la construcción de mecanismos y herramientas técnicas y jurídicas. Al final, deja planteadas varias dificultades, unas de información para registros de propiedad de los campesinos y otras de coordinación interinstitucional para viabilizar realmente la protección a las comunidades desplazadas.

Marco Romero, presidente de la Consultoría para los Derechos Humanos y el Desplazamiento, CODHES. Esta ponencia aborda el problema del desplazamiento forzado desde un análisis de las respuestas implementadas por el gobierno del presidente Uribe. Analiza las políticas para la atención de esta población, como problema "estructural y continuo" en prevención y atención humanitaria, y señala su contraste con la implementación del componente militar y teatros de operaciones que coinciden con esta población rural vulnerable. Al final, centra su análisis, sobre la "Justicia Transicional" en el marco del proceso de "desmovilización" de los grupos paramilitares y la Ley 975/05.

María Victoria Duque, Programa de Naciones Unidas para el Desarrollo, PNUD-Colombia.

Expone el marco jurídico en torno a lo que tiene que ver con los principios rectores de Naciones Unidas sobre desplazamiento y las políticas para atención a las víctimas que están regidas en Colombia por la Ley, que tienen carácter constitucional y son de obligatorio cumplimiento. Nos explica las formas como la población campesina es presionada para abandonar sus tierras y cómo existen ya políticas de prevención, restitución y retorno. Sin embargo, señala que faltaría garantizar esta prevención y reubicación en condiciones dignas.

Exposició a càrrec de:

Armando Escobar, director d'Acció Social.

Explica en la seva presentació la forma com a nivell institucional l'Estat Colombià assumeix la responsabilitat sobre els drets patrimonials de la població desplaçada. Descriu la composició de la gerència i la seva coordinació interinstitucional; així com la construcció de mecanismes i eines tècniques i jurídiques. Al final, deixa plantejades diverses dificultats, unes d'informació per a registres de propietat dels pagesos i altres de coordinació interinstitucional per a fer viable realment la protecció a les comunitats desplaçades.

Marco Romero, president de la Consultora per als Drets Humans i el Desplaçament, CODHES.

Aquesta ponència aborda el problema del desplaçament forçat des d'una anàlisi de les respostes implementades pel govern del president Uribe. Analitza les polítiques per a l'atenció d'aquesta població, com a problema "estructural i continu" en prevenció i atenció humanitària, i assenyalava el seu contrast amb la implementació del component militar i teatres d'operacions que coincideixen amb aquesta població rural vulnerable. Al final, centra la seva anàlisi, sobre la "Justícia Transicional" en el marc del procés de "desmobilització" dels grups paramilitars i la Llei 975/05.

María Victoria Duque, Programa de Naciones Unidas per al Desenvolupament, PNUD-Colòmbia.

Exposa el marc jurídic al voltant del que té a veure amb els principis rectors de Naciones Unidas sobre desplaçament i les polítiques per a l'atenció de les víctimes que estan regides a Colòmbia per la Llei, que tenen caràcter constitucional i són d'obligatori compliment. Ens explica les formes com la població camperola és pressionada per abandonar les seves terres i com existeixen ja polítiques de prevenció, restitució i retorn. No obstant això, assenyalava que faltaria garantir aquesta prevenció i reubicació en condicions dignes.

TAULA 5 DEVOLUCIÓN DE TERRES COM A MECANISME DE REPARACIÓ I EN UNA AGENDA DE PAU

Moderada per:

María Josep Parès, de Moviment per la Pau.

Per a aquesta taula es va considerar de vital importància analitzar la veritable situació de les "víctimes" del desplaçament forçat, dins del procés de "desmobilització" dels grups paramilitars i la "reparació" en el marc de la Llei 975/05.

MESA 5 DEVOLUCIÓN DE TIERRAS COMO MECANISMO DE REPARACIÓN Y EN UNA AGENDA DE PAZ

Moderada por:

María Josep Parès, de Moviment per la Pau.

Para esta mesa se consideró de vital importancia analizar la verdadera situación de las "víctimas" del desplazamiento forzado, dentro del proceso de "desmovilización" de los grupos paramilitares y la "reparación" en el marco de la Ley 975/05.

Exposició a cargo de:

Eduardo Pizarro Leongómez, presidente delegado de la Comisión Nacional de Reparación y Reconciliación.

Con la presentación de la Hoja de Ruta, el profesor Pizarro, expuso el marco jurídico de la Ley 975 que exige la creación de esta comisión y la forma de participación de las víctimas. Explica el seguimiento a la "desmovilización" y "reincorporación" de los paramilitares a la sociedad. Nos muestra los alcances y limitaciones en materia de justicia, verdad y reparación y explica porque no se tratar de una Comisión de la Verdad.

Yamile Salinas Abdala, consultora independiente.

Esta exposición aportó elementos importantes para comprender que las víctimas del desplazamiento forzado enfrentan grandes dificultades para lograr la restitución de tierras. Se explica el marco jurídico sobre la condición de víctimas del desplazamiento y el conjunto de disposiciones legales para su reparación por parte del Estado. Finalmente, se describen las deficiencias operativas e institucionales, que impiden hacer efectiva de alguna forma la reparación de los derechos de las víctimas.

Nelly Velandia, de Convergencia Campesina, Negra e Indígena de Colombia, CNI.

El movimiento campesino y sus luchas históricas, es el tema de esta conferencia. Nos habla de tres factores que alimentan el enfrentamiento: el conflicto armado y la lucha por el territorio, así como el narcotráfico que lo alimenta; las políticas militaristas y económicas del gobierno Uribe y los megaproyectos multinacionales. Igualmente, explica las formas de enfrentar estas amenazas y cómo han generado acciones políticas de resistencia desde las organizaciones campesinas para reivindicar sus derechos a la vida y a la tierra.

Iván Cepeda Castro, del Movimiento de Víctimas de Crímenes de Estado.

En su exposición, hace una presentación del Movimiento Nacional, su origen, principios y estrategias, que van desde documentar crímenes al apoyo a las víctimas, propuestas jurídicas contra la impunidad y una Comisión de

Exposició a càrrec de:

Eduardo Pizarro Leongómez, president delegat de la Comissió Nacional de Reparació i Reconciliació.

Amb la presentació del Full de Ruta, el professor Pizarro, va exposar el marc jurídic de la Llei 975 que exigeix la creació d'aquesta comissió i la forma de participació de les víctimes. Explica el seguiment a la "desmobilització" i "reincorporació" dels paramilitars a la societat. Ens mostra l'abast i limitacions en matèria de justícia, veritat i reparació i explica perquè no es tracta d'una Comissió de la Veritat.

Yamile Salinas Abdala, consultora independent.

Aquesta exposició va aportar elements importants per a comprendre que les víctimes del desplaçament forçat enfronten grans dificultats per aconseguir la restitució de terres. S'explica el marc jurídic sobre la condició de víctimes del desplaçament i el conjunt de disposicions legals per a la seva reparació per part de l'Estat. Finalment, es descriuen les deficiències operatives i institucionals, que impedeixen fer efectiva d'alguna forma la reparació dels drets de les víctimes.

Nelly Velandia, de Convergència Camperola, Negra i Indígena de Colòmbia, CNI.

El moviment pagès i les seves lluites històriques, és el tema d'aquesta conferència. Ens parla de tres factors que alimenten l'enfrontament: el conflicte armat i la lluita pel territori, així com el narcotífic que ho alimenta; les polítiques militaristes i econòmiques del govern Uribe i els mega projectes multinacionals. Igualment, explica les formes d'enfrontar aquestes amenaces i com han generat accions polítiques de resistència des de les organitzacions camperoles per reivindicar els seus drets a la vida i a la terra.

Iván Cepeda Castro, del Moviment de Víctimes de Crims d'Estat.

En la seva exposició, fa una presentació del Moviment Nacional, el seu origen, principis i estratègies, que van des de documentar crims al suport a les víctimes, propostes jurídiques contra la impunitat i una Comissió de Seguiment a 10 anys sobre veritat històrica i no repetició. D'aquesta manera, el moviment respon al que ells consideren falta de garanties als seus drets, en el marc d'aplicació de la Llei 975/05 i que la Comissió de Reparació i Reconciliació no contempla per a les víctimes d'aquests delictes.

Seguimiento a 10 años sobre verdad histórica y no repetición. De esta manera, el movimiento responde a lo que ellos consideran falta de garantías a sus derechos, en el marco de aplicación de la Ley 975/05 y que la Comisión de Reparación y Reconciliación no contempla para las víctimas de estos delitos.

RECOMENDACIONES DE LA MESA

Algunas recomendaciones para que la Comunidad Internacional solicite al Gobierno colombiano y a los grupos armados ilegales:

-Exigir al Gobierno Colombiano y los actores armados ilegales el respeto a los postulados del Derecho Internacional Humanitario y de DH, en especial las normas de protección de la población civil y aquellas que prohíben el desplazamiento forzado de la población.

-Instar al Gobierno colombiano a reconocer la existencia de un conflicto armado interno y, en consecuencia, apoyar aquellas iniciativas orientadas a la búsqueda de una solución política negociada del mismo, sobre la base de un marco legal adecuado a la normativa internacional de respeto al derecho a la verdad, la justicia y la reparación para las víctimas.

-Instar al Gobierno colombiano a asumir políticas que resuelvan el problema de la tenencia de la tierra. Así como una política agraria en relación con la devolución de tierras por parte de las AUC, haciendo respetar las leyes (3) que en materia de propiedad de tierras de las comunidades negras e indígenas existen para su protección. Alentarlo a garantizar la atención, protección y reparación de la población desplazada acorde a sus características diferenciales de género y etnia.

-Urgir al Gobierno Colombiano a cumplir con el mandato Constitucional existente, en materia de desplazamiento interno, así como demandar un plan para la aplicación de las recomendaciones formuladas por el Representante y ACNUR. Recomendando su colaboración en el mecanismo de rendición de cuentas sobre la respuesta estatal a la población en situación de desplazamiento.

Sugerencias a la Unión Europea y al Gobierno Español:

-Recomendar a la Cooperación de la UE y española realizar un monitoreo para que la devolución de tierras como mecanismo de verdad, justicia y reparación a la población desplazada sea transparente y efectiva. Así como que el compromiso de reparación a las víctimas sea independiente de la recuperación de bienes ilícitos.
-Apoyar desde la Cooperación de la UE y española la

RECOMANACIONS DE LA TAULA

Algunes recomanacions perquè la Comunitat Internacional sol·liciti al Govern colombià i als grups armats il·legals:

- Exigir al Govern Colombià i els actors armats il·legals el respecte als postulats del Dret Internacional Humanitari i de DH, en especial les normes de protecció de la població civil i aquelles que prohibeixen el desplaçament forçat de la població.

- Instar al Govern colombià a reconèixer l'existència d'un conflicte armat intern i, en conseqüència, recolzar aquelles iniciatives orientades a la recerca d'una solució política negociada del mateix, sobre la base d'un marc legal adequat a la normativa internacional de respecte al dret a la veritat, la justícia i la reparació per a les víctimes.

- Instar al Govern colombià a assumir polítiques que resolguin el problema de la tenència de la terra. Així com una política agrària en relació amb la devolució de terres per part de les AUC, fent respectar les lleis (3) que en matèria de propietat de terres de les comunitats negres i indígenes existeixen per a la seva protecció. Animar-lo a garantir l'atenció, protecció i reparació de la població desplaçada d'acord amb les seves característiques diferencials de gènere i ètnia.

- Urgir al Govern Colombià a complir amb el mandat Constitucional existent, en matèria de desplaçament intern, així com demandar un pla per a l'aplicació de les recomanacions formulades pel Representant i ACNUR. Recomanant la seva col·laboració en el mecanisme de rendició de comptes sobre la resposta estatal a la població en situació de desplaçament.

Suggestiments a la Unió Europea i al Govern Espanyol:

- Recomana a la Cooperació de la UE i espanyola realitzar un seguiment per a què la devolució de terres com a mecanisme de veritat, justícia i reparació a la població desplaçada sigui transparent i efectiva. Així com que el compromís de reparació a les víctimes sigui independent de la recuperació de béns il·lícits.

- Recolzar des de la Cooperació de la UE i espanyola l'elaboració del Mapa del Desplaçament a Colòmbia; que permeti fer visibles els danys i pèrdues de terres soferts per la població desplaçada, així com un decidit suport a programes eficaços de recollició d'informació sobre el fenomen del desplaçament.

elaboración del "Mapa del Desplazamiento en Colombia"; que permita hacer visibles los daños y pérdidas de tierras sufridos por la población desplazada, así como un decidido apoyo a programas eficaces de recolección de información sobre el fenómeno del desplazamiento.

-Solicitar de la UE y al Gobierno español el seguimiento de la aplicación de la Ley de Justicia y Paz a la luz de los principios y exigencias internacionales en materia de "verdad, justicia y reparación", desde un efectivo desmonte de las estructuras paramilitares.

-Promover desde el ámbito Internacional y la UE una verdadera política contra la impunidad, incluso en los procesos de solución política al conflicto armado.

- Sol·licitar de la UE i al Govern espanyol el seguiment de l'aplicació de la Llei de Justícia i Pau a la llum dels principis i exigències internacionals en matèria de "veritat, justícia i reparació", des d'un efectiu desmunt de les estructures paramilitars.

- Promoure des de l'àmbit Internacional i la UE una veritable política contra la impunitat, fins i tot en els processos de solució política al conflicte armat.

(1) Gentilicio utilizado para identificar campesinos de origen africano nacidos en el departamento del Putumayo.

(2) Derecho Internacional Humanitario.

(3) Ley 70. de 1993 sobre propiedad comunitaria de tierras.

(1) Gentilici utilitzat per identificar pagesos d'origen africà nascuts en el departament del Putumayo.

(2) Dret Internacional Humanitari.

(3) Llei 70. de 1993 sobre propietat comunitària de terres.